

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра зарубіжної преси та інформації

Затверджено на засіданні кафедри зарубіжної преси та інформації
факультету журналістики
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31.08.2020 р.)

В. о. завідувача кафедри –
доктор наук із соціальних комунікацій,
професор М. Г. Житарюк

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Деонтологічні стандарти публіцистики»,
що викладається в межах ОПП
другого освітньо-наукового рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика

Львів – 2020

СИЛАБУС КУРСУ
«Деонтологічні стандарти публіцистики»
2020-2021 навчального року

Назва курсу	«Деонтологічні стандарти публіцистики»
Адреса викладання курсу	Вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра зарубіжної преси та інформації
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика, Спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі курсу	Хоменко Тетяна Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної преси та інформації
Контактна інформація викладачів	homenko.tet@gmail.com, Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 305
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю) та відповідно до графіка чергування на кафедрі. Також можливі он-лайн консультації через Skype, Viber, E-mail та інші ресурси. Час он-лайн консультацій можна також узгодити у телефонному режимі або, написавши на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/academics/postgraduates
Інформація про курс	Спецкурс «Деонтологічні стандарти публіцистики» розрахований для студентів-магістрів першого року навчання. Запропонований спецкурс покликаний ознайомити студентів із основними чинниками публіцистичного творення, зокрема з тими, які становлять т.зв. «коло деонтичного», починаючи від ключових дефініцій «публіцистика» і «публіцистичність» до авторської свободи вільного вибору ціннісного вектору твору і творчості загалом та розуміння поняття «обов'язку відповідальності» в контексті різноматичного публіцистичного дискурсу.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Деонтологічні стандарти публіцистики» є дисципліною зі спеціальності 061 - Журналістика для освітньої програми магістр журналістики, яка викладається у 2 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	- встановити ключовий понятійний апарат спецкурсу; подати дефініцій ний спектр поняття «публіцистика» та «публіцистичність»; - проаналізувати різні рівні актуалізації понять «публіцистика» та «публіцистичність»; - розглянути питання деонтологічної парадигми в контексті публіцистики (журналістської, морально-етичної, релігійної, церковної, подорожньої та ін.); - обговорити специфіку авторського стилю; - встановити спільне і відмінне стосовно поняття «публіцистичність» у різних публіцистичних

	дискурсах; - проаналізувати конкретні публіцистичні тексти; - визначити роль деонтичного чинника у формуванні морального типу мислення.
Література для вивчення дисципліни	Базова: 1. Кузнецова Т. Аксіологія соціальних комунікацій : Навчальний посібник. – Суми : Вид-во Сумського державного університету, 2012. – 300 с.. 2. Кузнецова Т. Аксіологічні моделі мас-медійної інформації. Монографія.- Університетська книга, 2010,С.304. 3. Михайлин І. Л. Історія української журналістики: Підручник для вищої школи. Вид. 3-тє, доповнене і поліпшене / І. Л. Михайлин. – Харків, 2005. – 320 с. 4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 5-е доп. і поліпшене / І. Л. Михайлин. – К : Центр учбової літератури, 2011. – 496 с. 5. Хоменко Т.М. Проповідництво і сучасна публіцистика. – Львів: ПАІС, 2008. Допоміжна та інформаційні ресурси 1. Косюк О. Публіцистика й публіцистичність як дискурс та інтердискурс у царинах культури і масової комунікації / http://kulturolog.org.ua/i-conference/2012/109-infconf2012/551-kosiuk.html 2. Практикум з журналістської етики [Текст]: Навчальний посібник / Передм. В. П. Мостового. – В. Ф. Іванов, С. В. Штурхецький. – Під ред. проф. В. Ф. Іванова. – К. : видавець О.Зень, 2012. – 320 с.; http://www.cje.org.ua/additional/ivanov/ivanov-2011.pdf 3. Хмель О. С. Журналістська деонтологія : навчально-методичний посібник для студентів із спеціальності «Журналістика» / О. С. Хмель. – Х.: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2011. – 69 с. http://www-philology.univer.kharkov.ua/nauka/dist_edu/khmel_deontology.pdf
Тривалість курсу	Курс складається з 90 год.
Обсяг курсу	16 год. лекційних занять 16 год. практичних занять та 58 год. самостійної роботи. Тижневе навантаження студента складає 2 год. аудиторних занять
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент має вільно: - вільно оперувати термінологією, що стосується питань публіцистики - вільно оперувати історичними фактами, прикладами, що стосуються питань публіцистики, публіцистичності та деонтології; - визначити роль деонтичного чинника у формуванні морального типу мислення;

	- аналізувати публіцистичні тексти на різних рівнях «кола деонтичного»;
Ключові слова	Деонтологія, публіцистика, публіцистичність. етика, мораль, аксіологія, конфлікт вартостей, аксіологія, коло деонтичного
Формат курсу	Стаціонарне навчання
Теми	Див. СХЕМУ КУРСУ, додану до силабуса
Підсумковий контроль, форма	Підсумком спецкурсу «Деонтологічні стандарти публіцистики» є іспит.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з загальних та журналістикознавчих дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату магістра
Навчальні методи та техніки під час викладання курсу	Лекції, практичні заняття, написання реферату за результатами самостійного опрацювання однієї з тем, консультування, дискусії.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни вивчення курсу може потребувати використання мультимедійного комплексу.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Іспит містить оцінювання за 100-бальною системою (40 б – студенти набирають впродовж практичних занять, 10 б – написання есе, 50 б – написання підсумкової іспитової роботи (або захист 2-х аналітичних матеріалів за темою(25 балів кожен) Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, коментар). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, списування становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі аудиторні заняття з курсу. Про неможливість відвідати заняття студенти мають повідомляти викладача особисто або через старост груп. У будь-якому разі вони зобов'язані дотримуватися усіх термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, викладач надасть виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти також заохочуються до використання іншої літератури та джерел, яких немає у переліку рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні (контрольній), самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Питання до заліку чи екзамену.	1. «Що таке «коло деонтичного» ? 2. Що таке обов'язок відповідальності. 3. Як публіцисти включені у ситуацію свободи вільного вибору слова? 4. Хто назвав новинну інформацію «сировинною базою публіцистики»? Як це пояснити? 5. Яке місце в поширенні інформації посідає публіцистика? 6. Що таке журналістська публіцистика? 7. Назвіть представників зі сфери журналістської публіцистики. 8. Що таке подорожня публіцистика?
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу може бути надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ, АБО СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Деонтологічні стандарти публіцистики»

Змістовий модуль 1. Публіцистична діяльність в сучасному інформаційному світі

Тема 1. Публіцистика в сучасному інформаційному світі.

1. Поняття «публіцистика» і «публіцистичність».
2. Новинна інформація як «сировинна база публіцистики» (З. Вайшенберг).
3. Публіцистика і формування громадської думки.
4. Резонування інформації у публіцистичному вимірі.

Література:

1. Лось Й. Публіцистика й тенденції розвитку світу. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації. У 2-х ч.: Ч. 1. — Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. — 376 с.
2. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 5-е доп. і поліпшене / І. Л. Михайлин. — К : Центр учбової літератури, 2011. — 496 с.

Тема 2. Контекст публіцистичної діяльності.

1. Публіцистика в контексті журналістики і літератури.
2. Зміст поняття «журналістська публіцистика».

3. Журналістська публіцистика В.Портнікова.
4. Жанрова і стильова характеристика книги «Богородиця у синагозі».

Література:

1. Лось Й. Публіцистика й тенденції розвитку світу. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації. У 2-х ч.: Ч. 1. — Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. — 376 с.
2. Лось Й. Емпатична і вартісна орієнтація думки / Й. Лось // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. - 2016. - Вип. 41. - С. 77-87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Jur_2016_41_12.

Тема 3. Україномовна публіцистика морально-етичного спрямування.

1. Морально-етична парадигма творчості Є.Сверстюка.
2. Морально-етична парадигма творчості М.Мариновича.
3. Морально-етична парадигма творчості о. І.Ортинського.
4. Подолання «аксіологічної ночі» (А.Бронк) засобами публіцистики.

Література:

1. Лось Й. Емпатична і вартісна орієнтація думки / Й. Лось // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. - 2016. - Вип. 41. - С. 77-87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Jur_2016_41_12.
2. Хмель О. С. Журналістська деонтологія : навчально-методичний посібник для студентів із спеціальності «Журналістика» / О. С. Хмель. – Х.: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2011. – 69 с.
3. Хоменко Т.М. Проповідництво і сучасна публіцистика. – Львів: ПАІС, 2008. (Розділ «Свобода слова, свобода вибору слова»)
4. Хоменко Т.М. Місійність журналістики: деонтологічний аспект / Т.М.Хоменко. – Вісник Львів Ун-ту. Серія Журналістика, 2011. Вип. 34. С.244-247.

Змістовий модуль 2. «Коло деонтичного» публіциста і його морально-етична парадигма.

Тема 4. Діалогічна основа публіцистики.

1. Античний риторичний ідеал сучасної публіцистики.
2. «Комунікативна піраміда» в контексті теорії діалогу М.Бахтіна.
3. Діалог як зіткнення атомів монологів (С.Аверінцев).
4. Внутрішня діалогічність публіцистичного тексту.

Література:

1. Хмель О. С. Журналістська деонтологія : навчально-методичний посібник для студентів із спеціальності «Журналістика» / О. С. Хмель. – Х.: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2011. – 69 с.
2. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / Сост. С. Г. Бочаров, примеч. С. С. Аверинцев и С. Г. Бочаров. М.: Искусство, 1979. 423 с.
3. Гадамер Г.-Г. Актуальность прекрасного. – М.: Искусство, 1991. – 368 с.(Розділ про герменевтику)

Тема 5. Деонтологічний вимір інтерактивності тексту.

1. Ефект спів творення в моделі автор-твір-читач.
2. «Мовчазна більшість» як опінієтвірний орієнтир публіциста.
3. Векторність порозуміння.
4. Перебування всередині слова (Г.-Г. Гадамер).

Література:

1. Буряк В. Публіцистика мислення кінця 90-х рр. ХХ ст. і проблема інтелектуалізації авторської свідомості / Зб. праць Науково-дослідного центру періодики. – Львів, 2000. – Вип. 7. – С. 166-185.
2. Шкляр В.І. Журналістська майстерність: поетика журналістського твору : конспект лекцій / В.І. Шкляр. – К., 1999. – С. 25.

Тема 6. Подорожня публіцистика і її культурологічний сенс.

1. Образ соціуму і культури в образі міста.
2. Загальнолюдські цінності в європейській площині (публіцистика М.Щигела, З.Герберта, В.Гавела та ін.).
3. Культурологічні перспективи міста у публіцистичних новелах «Leopolis multiplex»/
4. Публіцистика П.Вайля («Геній місця»).

Література:

1. Гіленко О. І. Подорожні нариси 2000 років на сторінках журналу «Вітчизна» крізь призму політичних настроїв [Електронний ресурс]. – Код доступу : <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/866>
2. Ковальова Т.В. Розвиток жанру подорожнього нарису в українській журнальній періодиці 20-30-х рр. ХХ ст. : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04 / Тетяна Вікторівна Ковальова; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. – Д., 2014. – 19 с.
3. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 5-е доп. і поліпшене / І. Л. Михайлин. – К : Центр учбової літератури, 2011. – 496 с.

Тема 7. Публіцистична блогосфера: профанація фаховості чи майстерність кожного.

1. Блоги на сторінках електронних видань.
2. Свобода слова і блогосфера.
3. Блогосфера і новаторство соцмережі.
4. Блоги на сторінках українських якісних видань («Українська правда», «День»).

Література:

1. Лось Й. Свідомість своєї місії. Деякі думки з приводу тенденцій розвитку преси у світі та в Україні: Текст лекції. Львів, 1993. 34 с.

2. Зернецька Л. Глобальна політична блогосфера – нова арена політичної комунікації / Л. Зернецька // Політичний менеджмент. – 2009. – № 2 (35). – С. 13–26.
3. Михайлова О. Блогосфера як інструмент соціокультурних трансформацій у сучасній Україні. [Електронний ресурс]. – Код доступу : http://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/mychailova_blogosfera.pdf